

Als het een beetje meezit, krijgt Noordenwind na de zomer een AFM-vergunning voor Ons DE Fonds. WindNieuws sprak met voorzitter Rob Lijzenga over het fonds en de mogelijkheden voor duurzame energie in het windrijke Friesland.

**Interview met Rob Lijzenga
van Noordenwind**

Politieke tegenwind stimuleert professionalisering

DOOR WIM NIJENHUIS

Zijn de plannen voor Ons DE Fonds ontstaan in de aanloop naar Fryslân foar de Wyn?

“Noordenwind heeft een lange geschiedenis, we vieren dit jaar ons dertigjarig jubileum, en we hebben in het verleden met betrekkelijk kleine bedragen windturbines kunnen bouwen. Maar in de afgelopen jaren concludeerden we dat wanneer Noordenwind in Friesland een serieuze rol wil spelen, we toch naar een AFM-vergunning toe zouden moeten. Zo’n vergunning vergroot je reikwijdte, want je kunt met een prospectus makkelijker geld ophalen, en daarnaast zorgt ze voor kwaliteit, en daarmee vertrouwen. Het voornemen was er al op het moment dat Fryslân foar de Wyn werd getorpedeerd door de provincie.

Gevolg was dat er voorlopig niks mogelijk zou zijn met wind-energie, en Noordenwind stond daarmee voor een keuze: doen we niets, dan gaan we ter ziele. Planvorming om de AFM-vergunning aan te vragen was er al lange tijd. We hebben toen besloten om daadwerkelijk die weg in te slaan, om zo de energietransitie te bespoedigen. Dat is een langdurig proces geweest, waar we veel tijd en energie in hebben gestoken, maar uiteindelijk konden we een goed voorstel voorleggen, waar de leden ook mee hebben ingestemd. Op deze wijze blijft Noordenwind haar doelstelling trouw, namelijk zoveel mogelijk mensen laten participeren en betrekken in duurzame energieprojecten.”

Hoe verloopt zo’n aanvraag? Hebben jullie daarover lopende de aanvraag ook nog contact met de AFM?

“Ik zal niet zeggen dagelijks, maar wel zeer regelmatig. Zo’n vergunningaanvraag vormt een enorm boekwerk, met allerlei formulieren en informatie. De AFM heeft daar verdiepende vragen over gesteld, die wij beantwoorden en we hopen dat we aan het eind van de zomer de vergunning daadwerkelijk binnen hebben. Met die AFM-vergunning willen we investeringen in duurzame energie mogelijk maken. En dan gaat het allereerst om windprojecten, die hebben van oudsher onze interesse, maar een mooi zonneproject in Friesland zullen we zeker niet links laten liggen. We hopen het mee te maken dat we ook veel voor Noord-Nederland kunnen betekenen. Dus als er een project is in Friesland, dan willen we daar bij zijn.”

Fryslân foar de Wyn bood daarvoor natuurlijk goede mogelijkheden.

“We hadden met Fryslân foar de Wyn echt een hele mooie coalitie, en als zelfs daar dan ‘nee’ tegen wordt gezegd, dan moet je je bakens verzetten. Gelukkig is er in de rest van Nederland op dit moment veel te doen, wat perspectief biedt voor het fonds.”

Projecten Noordenwind

1	Zurich Kop Afsluitdijk/Viadukt 3b	Lagerweij 15/75	jan 1988	gesaneerd mei 2009
2	Holwerd Ternaarderweg 2b	Lagerweij 15/75	okt 1988	in exploitatie
3	Herbaijum 't War/de Leane	Lagerweij 15/75	juni 1988	in exploitatie
4	Holwerd Miedwei 1	Lagerweij 15/75	aug 1989	in exploitatie
5	Birdaard Iedyk	Lagerweij 15/75	aug 1990	in exploitatie
6	Zurich Kop Afsluitdijk/Viadukt 3b	Polenko vervangen door Lagerweij 15/75	april 1987 april 1990	gesaneerd mei 2009
7	Wons	Enercon 33	nov 1991	gesaneerd 1999
8	Ternaard Hollewei 1	Lagerweij 18/80	apr 1993	uit exploitatie
9	Hallum Kelnarsweg/Wirsterterp	Micon M700-225	mei 1995	in exploitatie
10	Groningen Universiteit RUG/Paddepoel	Lagerweij 15/75	apr 1990	in exploitatie
11	Hoornhuizen	Vestas V29-225 in 2008 vervangen door Vestas 825	per 1-1-2010	eigendom boer
12	Witmarsum A7 afslag Witmarsum 12% aandeel in opschalingscluster Windpark A7, vervangt sinds 2009 molens 1 en 6 bij Zurich	Enercon E82, 4x 2MW	dec 2008	in exploitatie

Noordenwind is opgericht op 9 juni 1986 en heeft 375 leden. Het gezamenlijk opgesteld vermogen bedraagt 1560 kWh

Daarmee wordt het werkterrein van Noordenwind gelijk een stuk groter.

“De leden van REScoopNL hebben buitengewoon positief gereageerd op dit initiatief, en het ook omarmd. Landelijk staan we daarmee goed op de kaart, we kunnen met Ons DE Fonds projecten faciliteren van andere coöperaties. Ze weten ons goed te vinden: we hebben al veel met initiatiefnemers gesproken, er is veel interesse voor. Dat is ook nodig, want Noordenwind heeft hiervoor een grote investering gedaan.”

Wat is het vervolg geweest na het afserveren van Fryslân foar de Wyn? Ik neem aan dat jullie nog wel met de provincie hebben gesproken?

“We hebben recent aan tafel gezeten met gedeputeerde Sander de Rouwe, maar dat was in verband met de initiatieven rond Windpark Fryslân, niet zozeer over Fryslân foar de Wyn. De gang van zaken rond Fryslân foar de Wyn heeft me persoonlijk wel gefrustreerd. Ik ben een jaar of zes voorzitter van Noordenwind en we zijn heel actief betrokken geweest bij het Platform Duurzaam Friesland, om met alle turbine-eigenaren in Friesland goede afspraken te maken over het saneren van oude molens en het eventueel mogelijk maken van clusters van nieuwe molens. Ik denk dat het Friese landschap er enorm van zou zijn opgeknapt.

Maar we zijn in de Friese politiek echt tegen een muur gelopen, terwijl zelfs de Milieufederatie en de omwonenden

hebben deelgenomen aan de coalitie. De inventarisatie van de plannen is onderzocht door een groep deskundigen onder aanvoering van Pieter Winsemius. Zij hebben een advies uitgebracht richting de provincie. Wat wil je nou nog meer? Ik vermoed dat het rapport op het provinciehuis ongelezen in een la is verdwenen.”

Verwacht je niet dat het plan over een paar jaar gewoon weer op tafel ligt?

“Dat denk ik wel, ja. Ik denk dat ook de Friese politiek ooit tot het inzicht komt dat duurzame opwek de enige manier is om de Friezen van energie te voorzien, en dat windenergie daar onderdeel van is. Kijkend naar Limburg of Noord-Brabant, kan ik me - gezien de windopbrengst - voorstellen dat wind-energie niet de eerste keuze is. Maar Friesland is bij uitstek geschikt voor windturbines. Het verhaal van de dorpsmolens is helemaal treurig, met Reduzum als meest aansprekende voorbeeld. Er staat al een molen, die is afgeschreven en technisch aan vervanging toe. De hele bevolking vindt dat er een nieuwe moet komen, en dat wijst de provincie af, onbegrijpelijk.”

De provincie heeft aangegeven een flink deel van de investeringen van Windpark Fryslân voor haar rekening te willen nemen. En ze stelt dat bijvoorbeeld Reduzum in dat park kan participeren. Is dat wellicht een uitkomst?
“Daar ging het gesprek met De Rouwe ook over. De provincie

geeft aan ruim 120 miljoen euro in het park te willen investeren en ze stelt dat ze daarmee indirect de burgerparticipatie heeft georganiseerd. Met de rendementen wil de provincie een duurzaamheidsfonds opzetten. Maar dan mis je de betrokkenheid, dat gaat niet werken. We hebben aangegeven dat we met Ons DE Fonds een rol willen spelen in Windpark Fryslân. Het gaat niet alleen om het rendement. Een belangrijk neveneffect is dat burgerparticipatie het draagvlak vergroot."

"Wanneer het Rijk serieus werk maakt van 16 procent duurzame energie in 2023 en geen ruimte laat voor een loopgravenoorlog in de provincie, dan kunnen er snel stappen voorwaarts worden gezet."

"Wanneer je de participatie via Ons DE Fonds laat verlopen, hoef je bovendien als provincie niet met honderden verschillende participanten om de tafel. Het zou mooi zijn - ook voor ons - als we daar een rol in kunnen spelen. En dat wanneer de provincie 120 miljoen euro investeert, ze 20 miljoen euro reserveert voor rechtstreekse burgerparticipatie.

Wat ik de provincie Friesland verwijt, is kortzichtigheid. Je doet dit niet omdat je over vijf jaar door een Friesland met een schone horizon wilt rijden. Het gaat erom dat dit de enige manier is om als Nederland een bijdrage te leveren aan een schonere wereld. Minister Kamp had wat dat betreft ook wel iets meer druk kunnen zetten. De vorige gedeputeerde in Friesland heeft helaas voor wind op land geen meters gemaakt, en nu dreigt hetzelfde. De coalitie heeft direct

in haar akkoord opgenomen geen wind op land te willen toestaan. Daarmee ligt de ontwikkeling weer vier jaar stil, en voor ons was dat ook een belangrijke reden om werk te maken van de AFM-vergunning."

De provincies zullen over enkele jaren ongetwijfeld een nieuwe taakstelling krijgen, aangezien nu nog maar de eerste stappen worden gezet als het gaat om verduurzaming van de energievoorziening. Dan zal er waarschijnlijk ook weer over wind op land worden gesproken.

"Ja, dat denk ik wel. Want straks staat er wel het een en ander op zee, en in het IJsselmeer, maar nog niet op land. Daar is dan nog ruimte genoeg voor de ontwikkeling van windprojecten. Maar ik verwacht dat zolang er zonder FNP (Friese Nationale Partij) geen coalitie mogelijk is, wind op land in Friesland een brug te ver blijft. Dit is een contradictie in zichzelf, want het Friese volk wordt op deze wijze niet geholpen om een forse stap in de duurzaamheid te zetten. Er komen hierdoor geen gegarandeerde inkomsten voor leefbaarheid en er komt niets terecht van de sanering van huidige molens. Om maar eens iets te noemen."

Dan moet je hopen op een kabinet dat met een nieuwe taakstelling wind op land afdwingt.

"Ik denk dat wanneer het Rijk serieus werk maakt van 16 procent duurzame energie in 2023 en geen ruimte laat voor een loopgravenoorlog in de provincie, er snel stappen voorwaarts gezet kunnen worden. Wij zijn er ieder geval klaar voor. Het gaat ons er niet om Friesland vol te plempen met windmolens, het gaat ons erom dat er een duurzame oplossing komt voor de energievoorziening. En wanneer dat op een andere manier kan, prima. Dan zullen binnen afzienbare tijd de windmolens ook weer verdwenen zijn."

Met de aanvraag van een AFM-vergunning zet coöperatie Noordenwind een belangrijke stap waar ook andere energiecoöperaties veel baat bij kunnen hebben.

Ons DE Fonds geeft burgerparticipatie vleugels

Eind 2014 stemmen de leden van Noordenwind in met het initiatief om een licentie te krijgen voor een investeringsfonds voor en door coöperaties. Om dat voor elkaar te krijgen, wordt de hulp ingeschakeld van Marcus Stevens van Pride Finance en Johannes Houtsma van Da Vinci Finance. Marcus Stevens licht de aanleiding nader toe: “Wanneer een coöperatie nu voor een nieuw project de financiering wil regelen, dan moet ze dat doen via de ‘besloten kring’ van bestaande leden. Het is niet toegestaan om met het oog op een nieuw project nog even snel wat extra leden (en daarmee kapitaal) te werven. Tegelijk worden parken steeds groter, en dus ook de benodigde investering. Coöperaties hebben vaak niet vol-

doende geld in kas om die investering te doen.”

Governance op orde

Een voorwaarde voor een AFM-vergunning is een strikte scheiding tussen de beheerder - die in bezit is van de vergunning en de ingelegde middelen besteedt - en de stichting juridisch eigendom - die er als juridisch eigenaar van de middelen op toeziet dat de beheerder het geld goed besteedt, en ook verantwoordelijk is voor de administratie van deelnemers en het uitbetalen van dividenden conform het prospectus. De stichting wordt op haar beurt weer gecontroleerd door een externe bewaarder (Orangefield). Marcus Stevens en Johannes Houtsma gaan de directie vormen van Noordenwind Beheerder BV en het bestuur van Stichting Juridisch Eigendom Ons DE Fonds, wordt gevoerd door SGG, onder toezicht van de DNB. SGG zal ook de fondsadministratie uitvoeren. Marcus Stevens licht toe dat zonder de

inzet van dit soort bedrijven de AFM-aanvraag niet rond is te krijgen.

Projecten

Maart 2016 is de website gelanceerd en is ook de vergunningaanvraag de deur uitgegaan. De aanvraag heeft een looptijd van minimaal 13 weken, maar in de praktijk vaak 26 weken, zodat de goedkeuring naar verwachting na de zomer zal worden verstrekt. Dan kunnen ook de eerste projecten worden aangeboden. Nynke van Ens van Noordenwind wijst op een belangrijk voordeel van Ons DE Fonds: “Met de financiering via Ons DE Fonds kun je als coöperatie dat deel voor je rekening nemen, wat je ook aankunt. En omdat het fonds zelf de criteria bepaalt voor de toegang tot het fonds, kan er bij deelname aan projecten voorrang worden gegeven aan burgerenergiecoöperaties.”

De reacties op de komst van het fonds zijn zonder uitzondering positief. “Het is het puzzelstukje dat nog ontbrak, en we verwachten dat het fonds ook voor de ontwikkeling van projecten een belangrijke rol zal spelen”, aldus Van Ens. Feitelijk maakt Ons DE Fonds onbepaalde burgerparticipatie mogelijk bij grote kapitaalintensieve projecten. Het is de polsstok voor nieuwe duurzame energieprojecten en een belangrijke stap voor de professionalisering van de coöperatieve energiesector.

Meer weten of een afspraak maken, kijk dan op www.onsdefonds.nl of bel 058-2347571.

Ook kunt u zich via de site inschrijven voor de nieuwsbrief. U bent dan als eerste op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.

www.onsdefonds.nl

Het team van Ons DE Fonds: Marcus Stevens (directeur), Klaske Hoekstra (business manager), Nynke van Ens (projectmanager) en Johannes Houtsma (directeur).

